మారని విలువలు

సి. విశ్వేశ్వరరావు

ప్రొద్దుటనుంచీ రోగులను పరీక్షచేయటంతో విసుగెత్తిపోయిన డాక్టర్ నిరంజన్, పేషంట్ల రద్దీ తగ్గి, కాస్త ఊపిరి పీల్చుకోవడానికి అవకాశం దొరకగానే హాస్పిటలు వరండాలో నిల్చుని సిగరెట్టు కాలుస్తున్నాడు.

దూరాన బారులు తీరిన సిపాయిల్లాగా వున్న చౌకచెట్లూ, చెట్ల కావల సూర్యకాంతిలో బంగారు రేణువుల్లాగా మెరిసిపోతూన్న యిసుక తిన్నెలూ కనులకు మనోజ్ఞంగా కనిపిస్తున్నాయి.

హాస్పిటలు విసిరేసినట్లుగా ఊరికి చివరగా వుంది-జనసమ్మర్దానికి చాలా దూరంగా వుంటంవల్ల, అక్కడ వాతావరణము చాలా ప్రశాంతంగా వుంది-మనసుకు వుల్లాసం కలిగించే ఆ సుప్రశాంత, నిర్మల వాతావరణము డాక్టర్ నిరంజన్‌కు బాగా నచ్చింది.

డాక్టర్ నిరంజన్ హాస్పిటల్ చార్జి తీసుకొని వారంరోజులే అయింది. వచ్చిన వారంరోజులలోనే ఆ వూరి రాజకీయాలు, ఆ హాస్పిటలు సిబ్బంది మనస్తత్వాలు పూర్తిగా అవగాహన చేసుకోగలిగాడు. వస్తుతహా కొన్ని ఆశయాలు, ఆదర్శాలుగల డాక్టర్ నిరంజన్‌కు కల్మషపూరితమయిన ఆ వూరి ముఠా రాజకీయాలన్నా, వైషమ్యాలన్నా సరిపడలేదు. తమ స్వలాభాలకోసం, నాలుగు డబ్బులకు కక్కుర్తిపడి ఎంతటి నైచ్యానికయినా దిగజారే హాస్పిటలు సిబ్బంది ప్రవర్తనన్నా ఏవగింపు కలిగింది.

దాదాపు ఒక దశాబ్దంగా, స్థానిక రాజకీయ నాయకుల అండచూసుకొని ఆ వూళ్ళోనే తిష్ఠవేసి, వచ్చిన డాక్టర్లను తన చేతి కీలుబొమ్మలుగా చేసుకొని,

హాస్పిటలు వ్యవహారాలను తన గుప్పిటలో వుంచుకొన్న కంపౌండరు సింహాచలమంటే మొదటి పరిచయంలోనే డాక్టర్ నిరంజన్‌కు దురభిప్రాయం కలిగింది. పీలగా, బక్క-పల్చగా, ఎముకలమీద చర్మం సాగదీసినట్లుండే సింహాచలాన్ని చూసినపుడు, ఎవరికయినా గుంటనక్క గుర్తుకొస్తుంది– తన మాటల చాతుర్యంతో, తెచ్చిపెట్టుకొన్న అతి వినయంతో, క్షణంలో ఎదుటివాళ్ళను బుట్టలో వేసుకోగల చాకచక్యముంది.

ఒయ్యారా లొలకబోస్తూ, వలపులు కుమ్మరిస్తూ వచ్చిన డాక్టరు నల్లా తన వలలో వేసుకొని, యింతకాలం యధేచ్ఛగా తన ఆటలు సాగించుకొంటూంది నర్సు మాణిక్యం. అంచగత్తె కాకపోయినా అనాకారిమాత్రంకాదు. చీరలో కన్నా, తెల్లటి యూనిఫారంలో యింకా ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తుంది–అలంకరణ విషయంలో ప్రత్యేకమయిన శ్రద్ధతీసుకొని, అంగుళం దళసరిన పౌడరు కోటింగుకొట్టి, కనురెప్పల కొసలను సన్నగా కాటుకతో తీర్చిదిద్దుతుంది. కుడిబుగ్గమీద కాటుకతో బ్యూటీ స్పాట్ దిద్దుతుంది. తల దువ్వటంలో కూడా ఓ వింత సోయగముంది. అందరిలా వెంట్రుకలను అణిచి దువ్వకుండా, ఒత్తుగా వుండేట్లు దువ్వి, జడకొసను అలాగే వదిలేస్తుంది – ఆమె బాహ్యసౌందర్యానికి ముగ్ధులయ్యారు, యింతకుపూర్వం పనిచేసిన అందరు డాక్టర్లు, ఒకరిద్దరు మినహా. కానీ డాక్టర్ నిరంజన్‌కు మాత్రం ఆమె అలంకరణ, ఆమె తీసుకొనే చొరవా చాలా ఎబ్బెట్టుగా కనిపించేవి. అందుకే డాక్టర్ నిరంజన్‌కు ఆమంటే సదభిప్రాయంలేదు.

వచ్చిన డాక్టరుకల్లా బుడ్డీలందిస్తూ, పిల్లల్ని తారుస్తూ, వాళ్ళ అభిమానాన్ని చూరగొని, హాస్పిటలుకు వచ్చే పేషంట్లను జలగలాగా పీల్చి పిప్పిచేసి డబ్బులు గుంజుకోవటంలో ఆరితేరిన చెయ్యి వార్డుబాయ్ మునయ్య. అలా అక్రమంగా పేషంట్లను పీడించి సంపాయించిన డబ్బుతో, వడ్డీలకు మారుస్తూ, క్రమేణ అయిదారు వేలదాకా వెనకేయగలిగాడు. ఇటీవలే భార్య పేరట ఆ వూళ్ళో ఓ కిరాణా కొట్టు ప్రారంభించాడు.

ఆ హాస్పిటలుకు డైట్ కంట్రాక్టరుగా, సర్జికల్ వగైరా సామాన్లు సరఫరాచేసే కంపెనీ ప్రొప్రయిటరుగా, చెలామణి అయ్యే వెంకోజి, ఆ హాస్పిటలు సిబ్బంది పాలిట కల్పవృక్షమని చెప్పాలి–డాక్టరు మొదలు, వార్డుబాయ్ వరకు వారి వారి తాహతునుబట్టి అవసరాలకు డబ్బిస్తూ, తన పనులను సునాయాసంగా నెరవేర్చుకొనే అఖండ ప్రజ్ఞా ప్రావీణ్యుడు వెంకోజి – బజారులో పది రూపాయలు కిమ్మత్తుచేసే వస్తువుకు

వందరూపాయలవరకూ బిల్లులు సృష్టించడంవల్లనైతేనేమి, రోగుల నోళ్ళు కొట్టి పుచ్చి, పురుగులుపట్టిన నాసిరకం సరకు హాస్పిటలు కిచెన్‌కు సరఫరాచేయటం వల్లనైతేనేమి, గడిచిన రెండేళ్ళలో రెండు లకారాలవరకూ సంపాయించాడని ప్రతీతి. వచ్చిన డాక్టరునల్లా ఆకట్టుకొని, వాళ్ళతో లాలూచీపడి ఇలాంటి అక్రమ వ్యాపారాలకు వాళ్ళను పావులుగా వాడుకొంటూ వాళ్ళ ఎదాన కొంత వాటా కొట్టేవాడని హాస్పిటలు సిబ్బంది నెవర్ని కదిలించినా చెప్తారు.

కానీ వెంకోజీకి డాక్టర్ నిరంజన్ ఒక కొరకరాని కొయ్యలా తయారయ్యాడు. డాక్టరుకు ఎలాంటి వ్యసనాలూ లేవు. మందు పుచ్చుకోడు. పరస్త్రీ వ్యామోహం లేదు. డబ్బుకు లొంగే రకం కాదు. అన్నిటికీ అతీతుడై కూర్చున్న శుకమహర్షిలాంటి డాక్టర్ని ఎలా లొంగతీసుకోవాలో్ని తెలీక తికమక పడుతున్నాడు వెంకోజీ. చార్జి తీసుకొన్న క్రొత్తల్లో ఒకసారి డాక్టరుతో అని చూసాడు వెంకోజి "చూడండి ! డాక్టర్, మీకు హైదరాబాదులో ఏ పని కావాలన్నా చిటికలో చేసిపెట్టగల్ను- డైరెక్టరు మనవాడే ! మనమాట కాదని పోడు. ఒకమారు ఏమయిందను కొన్నారు. నేను హెల్త్ సెక్రటరీ ఛేంబర్స్‌లో వున్నాను. ఎ.యస్. సంతకాలకోసం ఏదో ఫైలు పట్టుకొచ్చాడు తీరా అది చూడబోతే, మనకు అతి సన్నిహితుడైన జిల్లా అధికారిమీద మోపిన అభియోగం గురించిన ఫైలు- ఆ మీదట నేను కలుగజేసుకొని ఆ అధికారి మనకు చాలా ముఖ్య స్నేహితుడనీ, కావాల్సినవాడనీ, తప్పకుండా సహాయం చేయాలనీ చెప్పాను. అంతే. మన మాటకు తిరుగులేదనుకోండి— అయినా యిదంతా మీకెందుకు చెబుతున్నానంటారు — హైదరాబాదులో ఉద్యోగరీత్యా మీకేదయినా నావల్ల సాయం కావల్సివస్తే చిటికెలో చేసి పెట్టగల్ను."

వెంకోజి మాటలకు డాక్టర్ నిరంజన్ ఓ పొడి నవ్వు నవ్వి-

"మీ మాటసహాయానికి చాలా థాంక్స్. నా కలాంటి అవసరాలు రాక పోవచ్చు-అథవా, వచ్చినా నేనన్నిటికీ సిద్ధంగా వున్నాను-ట్రాన్స్‌ఫరంటారా ! ఈ వూరుకాకుంటే మరో వూరు వేస్తారు- అంతేకదా ! నేను దానికీ తయారుగా వున్నాను" అన్నాడు.

కొరడాతో కొట్టినట్లుగావున్న డాక్టర్ నిరంజన్ సమాధానానికి వెంకోజి మొహం, అట్లపెనంలా నల్లబడింది.

డాక్టర్ నిరంజన్ బెదిరింపులకు కూడా భయపడేరకం కాదని తేలిపోయింది.

"సార్" అంటూ డాక్టరు వెనుక

నిల్చుని నసిగాడు కంపౌండరు సింహాచలం

డాక్టర్ నిరంజన్ ఓమారు ఓరకంట సింహాచలం వంకచూసి, 'ఏం' అన్న ట్లుగా ముఖంపెట్టాడు భ్రూకుటి ముడి వేశాడు డాక్టర్ మొహంలోని తీవ్రతని గమనించిన సింహాచలం కాస్త జంకాడు అయినా సింహాచలమే భయపడుతూ అన్నాడు 'తమర్ని ఓమారు ప్రెసి డెంటుగారు వారింటికి రమ్మన్నారు సార్ !"

'ఎందుకట ?' మాటల్లో కాఠిన్యం ధ్వనించింది

"క్రొత్తగా వచ్చిన డాక్టర్లకు వారింట్లో ఆతిథ్యం యివ్వటం ఆన వాయితీ' అన్నాడు సింహాచలం జంకుతూనే

"అలాంటి ఆతిథ్యాలు తీసుకోవటం నాకు గిట్టదని ప్రెసిడెంటుగారితో చెప్పండి" అన్నాడు డాక్టర్

ఆ పయిన సంభాషణ కొనసాగించ టానికి అవకాశం యివ్వలేదు డాక్టర్ నిరంజన్ మళ్ళీ డాక్టరే మొదలెట్టాడు

"చూడు సింహాచలం ! మీరీ హాస్పి టల్‌లో ఎన్నేళ్ళుగా వుంటున్నారు?"

ఆ ప్రశ్న ఎందుకడిగారో అర్థంకాక అందులోని ఆంతర్యం తెలియక తికమక పడుతూన్న సింహాచలం-

దాదాపుగా పదేళ్ళుగా వుంటున్నాను సార్' అన్నాడు

అంటే మీకీ హాస్పిటలు వ్యవహా రాలన్నీ కొట్టిన పిండన్నమాట

"అదేంలేదు సార్ ! కాకుంటే హాస్పిటలు వ్యవహారాలలో డాక్టర్లకి కాస్త చేదోడువాదోడుగా వుండేవాణ్ణి' అంటూ నీళ్లు నమిలాడు సింహాచలం

'అదేనయ్యా నేను చెప్పేదీను ఈ హాస్పిటలులో యింతకుక్రితం జరిగిన అవకతవకలు మీకు పూర్తిగా తెలుసుం డాలి అవునా" అన్నాడు డాక్టర్ నిరంజన్ సింహాచలంవంక నిశితంగా చూస్తూ

'తమరు మరీ అంత నిలదీసి అడిగితే, నేనేం చెప్పేది సార్ ! తమకు ముందున్న డాక్టర్లు నాలుగు డబ్బులు వెనకేసుకోవాలనే బాపతు అలాంటి అభిప్రాయం వుండాల్నే కానీ, అవ కాశాల కేంతక్కువ సార్ ! పై అధి కారులను 'ఇదేమ''ని అడిగే ధైర్యంలేక సర్వీసులోవున్న పాపానికి చూసీ చూడ నట్లు పోయేవాణ్ణి – అంతకుమించి నేనేం పాపం ఎరగను సార్ '

'చూడండి సింహాచలంగారూ! మీరు వయసులో, సర్వీసులో నాకన్నా పెద్ద వారు, అనుభవజ్ఞులు – మీకు నేను చెప్పాల్సినంతటి వాణ్ణికాను కానీ యిక్కడున్న పరిస్థితులనుబట్టీ, దొరికిన రికార్డునుబట్టీ చూస్తే, ప్రభుత్వాన్ని ఒక్కసారిగా కొల్లగొట్టాలన్న ప్రయ త్నాలు జరిగినట్లు అర్థమవుతోంది –

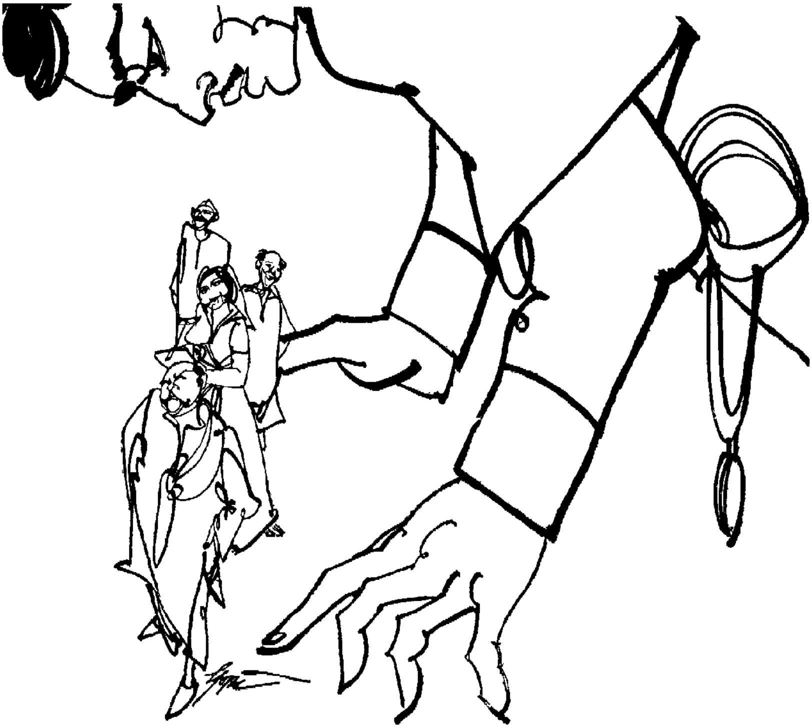

కాకుంటే యిదేమిటి చెప్పండి" అంటూ డాక్టర్ నిరంజన్ సగ్రుగన డ్రాయరు సొరుగు లాగి సర్జికల్ బ్లేడ్సు, సిజర్సు, ఆపరేషనుకు సంబంధించిన మరికొన్ని పనిముట్లు, ఒక ఫైలు తీసి టేబిలుమీద పడేశాడు.

కంపౌండర్ సింహాచలం బిక్క మొహంవేసుకొని వాటివంక చూస్తూ నిల్చున్నాడు.

"ఒక్కమారు ఈ సర్జికల్ బ్లేడ్సు, సిజర్సు చూడండి ! వీటిని మనకు సప్లయిచేసి, సరిగా మూణ్ణెళ్ళయినా కాలేదు-కానీ యివి తుప్పుపట్టి ఎందుకూ పనికిరాకుండా వున్నాయి. వీటితో మీ ఆత్మీయుల కెవరికయినా ఆపరేషన్ చేయటమంటూ జరిగిందనుకోండి - అప్పుడేమవుతుందో తెలుసా ! సెప్టిక్ అయి పేషంటు ఆపరేషను టేబిలు మీదనే చచ్చి ఊరుకొంటాడు. ఇలా ఎందుకు జరుగుతుందంటారు-పదిరూపాయలకోసం కక్కుర్తిపడి, ఓ బేవార్సు కంపెనీని పేట్రనయిజ్ చేయటంవల్ల జరుగుతూంది – ఆ కంపెనీవాడు, పై అధికారి మొదలూ, వార్డుబాయ్‌వరకూ పర్సంటేజ్ యిచ్చుకోవాలి కాబట్టి, అసలైన స్టీలు పనిముట్లు సరఫరాచేస్తే

తనకు గిట్టుబాటుకాదు కాబట్టి యినుప రేకులకు స్టీలు క్టోటింగువేసి మనకు తగలగడుతున్నాడు. దీనివల్ల నష్టపడే దెవరు ? మీరూ, నేనూ, యింకా మన లాంటి సామాన్య ప్రజలు. పైగా ప్రభుత్వ ధనం దుర్వినియోగమవుతోంది-అంతేకాదు సింహాచలంగారూ ! ఒక్కమారు మీరిలా నాతో రండి... మీకో విచిత్రం చూపిస్తాను. మనమెంత అమానుషంగా, పైశాచికంగా ప్రవర్తిస్తున్నామో మీకే బోధపడుతుంది" అంటూ డాక్టర్ నిరంజన్ హాస్పిటలు కిచెన్‌వేపు దారితీశాడు. సింహాచలం డాక్టర్ని మౌనంగా అనుసరించాడు.

అప్పుడే కంట్రాక్టరు తాలూకు ఏజెంటు ఆ రోజుకు కావాల్సిన వంట సామగ్రి తెచ్చిపెట్టాడు - డాక్టర్ డబ్బాలోని బియ్యం గుప్పెడు చేతిలోకి తీసుకొని సింహాచలానికి చూపిస్తూ "పుచ్చి పురుగులు పట్టిన ఈ బియ్యంతో వండిన భోజనం రోగులకు పెడుతున్నాం - ఎండి కొరుకుడు పడని ఈ బ్రెడ్‌ను సరఫరా చేస్తున్నాం - పాలకంటే నీళ్ళ శాతం ఎక్కువగా వుండే పాలనబడే ద్రవపదార్థాన్ని రోగులకు సప్లయి చేస్తున్నాం — ఇలాంటి ఆహారం తిని పేషంట్సు తమ ఆరోగ్యం కోలుకోగల రంటారా ! మానవమాత్రుడయినవాడు యిలాంటి భోజనంచేసు పదికాలాలు బాటు జీవించగలడంటారా ! ఇదంతా ఎందుకు జరుగుతూం దంటారు ? నీతికీ, నిజాయితికీ స్థానం లేకపోవడంవల్ల. మీరూ, నేనూ, యింకా మనలాంటి అధికారులు, నాలుగు డబ్బుల కోసం కంట్రాక్టర్లతో లాలూచీపడటం వల్ల జరుగుతుందంటాను.

మరో విషయం — నేను పాత ఫైళ్ళు తిరగేశాను. గత నాలుగేళ్ళుగా, అవసరానికి మించి, మన హాస్పిటలుకు సర్జికల్ సామాన్లు కొన్నారు. ప్రాణావసరమయిన మందులకూ, ఇంజక్షన్లకూ దిక్కూ దివాణంలేకుండా వుండీ, మనకు కేటాయించిన బడ్జెటునంతా సర్జికల్ సామాన్లకోసం వినియోగించారు. ఇంత శ్రమపడి యిదంతా మీకెందుకు చెబుతున్నానంటారు ? ఇకముందు యిలాంటి అవకతవకలు జరగకూడదని. పాత విషయాలు త్రవ్వి, మిమ్మల్ని చిక్కుల్లో పెట్టడం నా అభిమతంకాదు— మీ రీవరకే నన్నర్థంచేసుకొని వుంటా రనుకొంటాను. నాకు డ్యూటీ ముఖ్యం— కర్తవ్య నిర్వహణలో ఏమాత్రం లోపమున్నా, నేను సహించను. అవసరమయితే పై అధికారులకు రాసి మిమ్మల్ని బదిలీ చేయించటానికి నాకెంతోసేపుపట్టదు— అందుకే మిమ్మల్ని ముందుగా హెచ్చరిస్తున్నాను — మీ పనులు మీరు సక్రమంగా నెరవేరుస్తూన్నంతకాలం మీ జోలికి నేను రాను— అలాకాక మీ రేమాత్రం తోకాడించాలని

ప్రయత్నించినా, ఆ తోక నెలా తెగ్గో యాలో నాకూ తెలుసు అంటూ చరచరా నడిచి తన గదిలోకి వెళ్ళి పోయాడు.

అంతవరకూ డాక్టరు చెబుతూన్నది వింటూ దిగాలుపడి నిల్చున్న సింహాచలం చుట్టూ, వార్డుబాయ్ మునయ్యా, నర్సు మాణిక్యం చేరి "ఏమిటి క్రొత్త డాక్టరేదో తెగవాగిపోతున్నాడు" అన్నారు.

"ఆఁ ... ఏముంది నా బొంద! మనం మన పనుల్ని సక్రమంగా చేయక పోతే పైకి రాసి మనల్ని వూరినుంచి బదిలీ చేయిస్తాడట" అన్నాడు సింహాచలం ఈసడింపుగా.

"ఏడవలేకపోయాడు" మునయ్యా, మాణిక్యం ఒకేసారి అన్నారు.

"అసలితగాడికి ఈ సింహాచలం తడాఖా అంటే తెలిసొచ్చినట్లులేదు– మనం ఒక్కపట్టు పట్టాల్నేగాని మిడిసిపడే కుర్రకారు డాక్టర్లను మూడు చెరువుల నీళ్ళు త్రాగించగలం–ఇతగాడి సర్వీసంతా కలిసి నా క్యాజువల్ లీవంత లేదు. గుడ్డొచ్చి పిల్లను వెక్కిరించినట్లు, నన్ను బెదిరిస్తున్నాడు" అంటూ బింకంగా సింహాచలం డిస్పెన్సింగు రూముచేపు నడిచాడు–

పైకేదో మేకపోతు గాంభీర్యంగా అన్నాడే కాని సింహాచలానికి లోలోపల బెదురు లేకపోలేదు

ఇంచుమించు ఒక దశాబ్దంగా తనీ వూళ్లో పాతుకపోయాడు – స్థానికంగా కాస్తో కూస్తో పలుకుబడి సంపాయించు కోగలిగాడు – ఇంతకుక్రితం యిలాగే డాక్టర్లతో గొడవలుపడి ట్రాన్స్ఫర్లువస్తే ప్రెసిడెంటుగారి సాయంతో రద్దు చేయించుకోగలిగాడు. పైగా ఆ డాక్టర్లకే వుద్వాసన చెప్పగలిగాడు.

కానీ ఈ క్రొత్త డాక్టర్ను చూస్తే అఖండుడిలాగే వున్నట్లనిపిస్తున్నాడు– కొద్దో గొప్పో సింహాచలం ఊళ్లో తనూ ఓ డాక్టరుగా పేరుతెచ్చుకొని, ప్రాక్టీసు వృద్ధిచేసుకోగలిగాడు – నాలుగు రాళ్లు సంపాయించుకో గలుగుతున్నాడు – అలాంటిది యిప్పుడీ క్రొత్త డాక్టరు ఈ వూళ్లో వుండటమంటూ జరిగితే తన నోట్లో మట్టే ననిపించింది. ఎలాగయినా ఈయనగారికి ఈ వూరినుంచీ వుద్వాసన చెప్పాలి – దానికో పథకం వెయ్యాలి– సింహాచలం బుర్ర ఈ విషయం గురించి చురుగ్గా పనిచేయసాగింది.

డాక్టర్ నిరంజన్ అంటే గ్రామస్తులలో మంచి పేరొచ్చింది - నీతీ, నిజాయితీ వున్న వ్యక్తిగా, రోగులన శ్రద్ధగా పరీక్షచేసే డాక్టరుగా పేర తెచ్చుకొన్నాడు. కానీ ఆ ప్రెసిడెంట వర్గీయులకు, డాక్టరుకు సరిపడలేదు దానికి కారణం లేకపోలేదు ఆ ఊళ్లో ప్రెసిడెంటుకు మున్సబుకు పార్టీలు పార్టీకక్షలవల్ల ప్రెసిడెంటువర్గాన్ని

పడగొట్టాలని మున్సబువర్గమూ, మున్సబువర్గాన్ని చిత్తుచేయాలని ప్రెసిడెంటువర్గమూ ఎత్తుకు పై ఎత్తులు వేస్తున్నారు

ఓమారు ప్రెసిడెంటు డాక్టరు దగ్గరకు వచ్చి, తన తాలూకు మనిషి మీద మున్సబు పార్టీవాళ్లు దొమ్మీచేసి కొట్టినట్లు, తీవ్రమయిన గాయాలయినట్లు, సర్టిఫికేటు యివ్వమన్నాడు—దొంగసర్టిఫికేట్లు యివ్వడం తన వృత్తి ధర్మానికి విరుద్ధమనీ, అలా యివ్వ డానికి వీల్లేదని ఖండితంగా చెప్పాడు డాక్టర్ నిరంజన్ - డబ్బాన చూపించాడు-బెదిరించాడు కానీ డాక్టరుమాత్రం వేటికీ లొంగలేదు.

దాంతోటి ప్రెసిడెంటు డాక్టరుమీద పగ సాధించాలని పట్టుపట్టాడు - చాటు మాటుగా కంపౌండరు సింహాచలం, బాహాటంగా కంట్రాక్టరు వెంకోజి ప్రెసిడెంటు పక్షమయ్యారు - అయాచితంగా సలహా లివ్వడం మొదలెట్టారు - డాక్టరు మీద కుట్రలు పన్నారు.

తత్ఫలితంగా వారం తిరక్కముందే డాక్టర్ నిరంజన్‌మీద పై అధికారులకు పిటిషన్లమీద పిటిషన్లు వెళ్ళాయి. డాక్టర్ లంచగొండనీ, త్రాగుబోతనీ, నర్సుతో అక్రమ సంబంధం ఏర్పరుచుకొన్నాడనీ, డబ్బివ్వనిదే రోగులను పరీక్షచేయడనీ యింకా యిలాంటి అభూత కల్పనలతో పిటిషన్లు పెట్టారు.

జిల్లా వైద్యాధికారి ఎంక్వయిరీకి వచ్చాడు దిగడానికి జిల్లా వైద్యాధికారి గెస్ట్ హౌస్‌లో దిగినా, ఆయనగు కావాల్సిన ఆతిధ్యమంతా ప్రెసిడెంటే ఏర్పాటుచేశాడు.

డి.యం.వో. డాక్టర్‌మీద వచ్చిన పిటిషన్లమీద విచారణ జరిపాడు-సాక్షులుగా వచ్చిన వాళ్ళంతా ప్రెసిడెంటు వర్గం వాళ్లవటంవల్ల, సాక్ష్యమంతా డాక్టర్‌కు వ్యతిరేకంగా వుంది.

డి.యం.వో. నర్సు మాణిక్యాన్ని పిలిచాడు.

"ఏవమ్మా! డాక్టరుకూ, నీకూ అక్రమసంబంధం వుందని పిటిషన్లో రాసుంది-దీనికి నీ సంజాయిషీ ఏమిటి?" అన్నాడు. దానికి మాణిక్యం ఒళ్లంతా కులికిస్తూ, తెచ్చికోలు సిగ్గునభినయిస్తూ, "మరేనండి, ఓ రోజు అర్జెంటు కేసుందని రాత్రి డ్యూటీకి రావాలని వార్డ్ బాయ్ మునయ్యచేత మా యింటికి డాక్టరుగారు కబురు పెట్టారండి-డాక్టరుగారి మాటకాదనే ధైర్యంలేక నైట్ డ్యూటీకి వెళ్ళానండి—మరేనండి డాక్టరుగారు తన గదిలోకి రమ్మన్నారండి-నేనేమో వెళ్లానండి - డాక్టరుగారు నా చెయ్యి పట్టుకొన్నారండి - అంతేనండి జరిగింది - అప్పట్నుంచీ రోజు మార్చి రోజు నాకు డాక్టరుగారు నైట్ డ్యూటీ వేస్తున్నారండి - నేనేమో వెడుతున్నానండి" అంది వంచిన తలయెత్తకుండా.

ఇంతవరకూ కక్షగట్టినట్లు తనమీద చెబుతూన్న అబద్ధపు సాక్షాలు వింటూన్న డాక్టర్ నిరంజన్, నర్సు సాక్ష్యం వినడంతోనే అతడిలోని ఓపిక చచ్చిపోయింది — ఒళ్లంతా కుతకుత వుడికిపోతూన్నట్లుంది. పనిగట్టుకొని తనమీద అబద్ధపు సాక్షాలు చెబుతూన్న వాళ్లగొంతు నులిమేయాలన్నంత కోపం వచ్చింది-కానీ అది సంస్కారవంతుల లక్షణంకాదని ఆగిపోయాడు. కానీ ఆక్రోషం పట్టలేక "అబద్ధం! ఇదంతా పచ్చి అబద్ధం-కావాలని నా మీదెవరో కక్షసాధించాలని నా మీద పిటిషన్లు పెట్టారు. నా స్టాఫ్‌చేతనే నా మీద వ్యతిరేక సాక్ష్యం చెప్పిస్తున్నారు సార్! వీళ్లమాటలు నమ్మకండి సార్!" అని ఆక్రోశించాడు.

"బి క్వయట్ డాక్టర్! మీరలా ఎక్సైటెట్ అవకండి" అంటూ డి.యం.వో. అందర్నీ బయటకు పంపేశాడు. గదిలో డాక్టర్, డి.యం.వో. మాత్రమే మిగిలారు. క్షణకాలం వారిద్దరిమధ్యా నిశ్శబ్దం తాండవించింది - డి.యం.వో. సిగరెట్టు ముట్టించి, గట్టిగా దమ్ములాగి తాపీగా పొగవొదుల్తూ,

"యు, సీ, డాక్టర్! యు ఆర్ ఏన్ యంగ్ డాక్టర్! ఇంకా నీలో వుడుకురక్తం చల్లారలేదు. మనం చదువుకొనేరోజుల్లో ఏర్పరుచుకొన్న ఆదర్శాలూ, ఆశయాలూ, సర్వీసులో చేరగానే ఆచరణలో పెట్టాలన్న తాపత్రయం నీలాటి కుర్రకారు డాక్టర్లకు వుంటం సహజం-కానీ ఆశయాలు, ఆదర్శాలు వేరు - నిజజీవితం వేరు-నిజజీవి

తంలో నీ ఆశయాలకూ, ఆదర్శాలకూ ఎక్కడా పొంతన కుదరదు-ప్రెసిడెంటు పైవర్గాలలో పలుకుబడి వున్నవ్యక్తి-ఆతను తల్చుకొంటే ఏమయినా చెయ్య గలడు-అతన్ని కాదని ఈ వూళ్ళో ఏ డాక్టరూ మనలేడు - అలాంటప్పుడు - మన ఆదర్శాలకు తిలోదకాలు వొదిలి, లోకంతీరు తెలుసుకొని, అంతరాత్మకు విరుద్ధమయిన పనులు చేయటానికి అల వాటుపడటం వివేకవంతుల లక్షణం- అలా కాదని మూర్ఖంగా ప్రవర్తిస్తే, దాని పరిణామా లెలావుంటాయో నీకీ వరకే అర్థమయ్యుండాలి - ఇహపోతే, కంట్రాక్టరు వెంకోజి అవసరానికి పని కొచ్చే మనిషి-బతకనేర్చినవాడు- తను తినటమేకాక, నలుగురికీ తినిపించగల స్తోమత, చాకచక్యం వున్న వ్యక్తి- అలాంటివాళ్లతో లౌక్యంగా మెలగటం నేర్చుకోవాలిగానీ పగలు పెంచుకో కూడదు-దీపం వుండగానే యిల్లు చక్క బెట్టుకోవటం ఎలాగో యిప్పటికయినా తెలుసుకోవాలి డాక్టర్ !

సాక్ష్యాధారాలనుబట్టి, పిటిషన్లలో నీ మీద మోపబడిన అభియోగాలు రుజు వవుతున్నాయ్-ఇందులో నే చేయగలిగిం దేమీలేదు - కాకుంటే, ఒకవిధంగా లీనియంట్ యాటిట్యూడ్ తీసుకొని, రెండు యింక్రిమెంట్లు ఆపుచేయాల్సిం దిగా డైరెక్టరుకు రెకమెండ్ చేయ గలను" అంటూ ముగించాడు.

ఈ వింత చూడటానికి హాస్పిటలు ముందు గుంపులు గుంపులుగా జనం పోగయ్యారు. అక్కడచేరిన జనంలో ప్రతివాడికీ డాక్టరంటే సదభి ప్రాయమూ, గౌరవమూ వున్నాయి. కానీ డాక్టరు పక్షంగా సాక్ష్యం చెప్ప డానికి ఎవరూ సాహసించడంలేదు - వాళ్ళకి బాగా తెలుసు - అథవా, ఎవ రయినా ప్రెసిడెంటు మాటకాదని ముందుకొస్తే, మరుసటిరోజు వుద యానికి వాడి తలకాయ వూళ్ళో కనిపించదని.

ఆ రాత్రంతా డాక్టర్ నిరంజన్‌కు సరిగా నిద్రపట్టలేదు - అన్యాయంగా, అక్రమంగా తనమీద మోపబడిన ఆరో పణలకు అతని అంతరాత్మ ఘోషిం చింది- నీతిగా నిజాయితీగా బతుకుతూ,- వైద్యవృత్తికి ఒక విశిష్ట స్థానాన్ని కల్పించాలనుకొన్న తనమీదనే లేనిపోని అభియోగాలు చేశారని తెలుసుకొన్న పుడు అతడి గుండె బ్రద్దలయింది - నీతికీ, నిజాయితీకీ సంఘంలో స్థానం లేదనిపించింది. అవినీతినీ, అన్యా యాలను ఎదుర్కోవాలనుకొన్నందుకు తనకు దక్కిన ప్రతిఫలమేమిటి ? కర్తవ్య నిర్వహణలో తను చూపిన శ్రద్ధాసక్తులకు గుర్తింపుగా ప్రభుత్వం తనకు రెండు యింక్రిమెంట్లు ఆపుచేయ బోతోంది - అతనిలో అంతర్యుద్ధం చెల రేగింది-నీతికీ, అవినీతికీ, న్యాయానికీ,

అన్యాయానికి సంకులసమరం సాగింది-"దీపం వుండగానే యిల్లు ఎలా చక్క-బెట్టుకోవాలో తెల్సుకోవాలి డాక్టర్" అన్న డి. యం. వో. మాటలు కర్ణ పుటాల్లో ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయ్-అనుభవం మీద చెప్పిన ఆయన మాటల్లో ఎంతో నిగూఢ సత్యం వుందనిపించింది—చిన్న బడిపంతులుగా జీవితం గడుపుతూ చాలీచాలని జీతంతో నానా యాతనలు పడుతూ, తన తండ్రి తనని మెడిసిన్ చదివించడానికి పడ్డశ్రమ ఒక్కసారి కళ్ళముందు మెదిలింది. తనకోసం తన బాగుకోసం తన తండ్రి పడ్డ కష్టాలు గుర్తొచ్చినపుడు డాక్టర్ కళ్ళు చెమ ర్చాయి. గడచిన ఐదేళ్ళ సర్వీసులో తను వెనకేసుకొన్నది ఏమీలేదు - తన తోటి డాక్టర్లలాగా తనకు కార్లు లేవు, స్కూటర్లు లేవు — కనీసం బ్యాంకు బాలెన్సు లేదు — ఉండటానికి తనదీ అంటూ ఒక యిల్లు కూడా ఏర్పరుచు కోలేకపోయాడు — ఒక్క క్షణం ఆలో చించాడు. అంతరాత్మ "వద్దు! దిగజారి పోవద్దు" అని పదే పదే ఘోషిస్తూన్నా, డాక్టర్ నిరంజన్ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు. నీతికీ, అవినీతికీ, న్యాయా నికీ, అన్యాయానికీ యింతవరకూ తనలో చెలరేగిన అంతర్యుద్ధంలో అవి నీతే జయించింది. తను తీసుకొన్న నిర్ణ యానికి సంతృప్తిగా ఒక నిట్టూర్పు వదిలి, భవిష్యత్తును గూర్చి బంగారు కలలుకంటూ పడకమీద వాలిపోయాడు

రాత్రి తీసుకొన్న నిర్ణయం ప్రకారం డాక్టర్ నిరంజన్ ఆ రోజు వచ్చే మొదటి కేసు దగ్గర ఫీజు తీసుకోందే కేసు చేపట్టకూడదనుకొన్నాడు. ఆ నిర్ణ యంతో హాస్పిటలుకు వెళ్ళాడు. తను హాస్పిటలుకు వెళ్లేసరికి నిన్న జరిగిన ఎంక్వయిరీని గురించి స్టాఫంతా గుసగుసలాడుకొంటున్నారు. డాక్టర్ను చూడగానే ఎవరి స్థానాలలోకి వాళ్ళు ఏమీ తెలియని నంగనాచుల్లాగా చేరు కొన్నారు.

ఇంతలో హడావుడిగా పదిమంది గ్రామస్తులు డాక్టరు గదిలో ప్రవేశిం చారు. వాళ్ళ మొహాల్లో ఏదో ఆదుర్దా, కలవరపాటు ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తు న్నాయి. వచ్చినవాళ్ళలో కొన్ని క్రొత్త మొహాలు కూడా వున్నాయి.

"సార్ ! మెయిన్‌రోడ్డుమీద ఓ టూరిస్టు బస్సు చెట్టును ఢీకొని పెద్ద యాక్సిడెంటు అయింది — బస్సు బోల్తా పడి ప్రక్కకాలువలో పడిపోయింది—చాలామందికి తీవ్రమయిన గాయాలు తగిలాయి — కొందరు ప్రాణాపాయ స్థితిలో వున్నారు. మీరు వెంటనే బయల్దేరి రావాలి డాక్టర్" అంటూ ప్రాధేయపడసాగారు.

"మీరంతా యిలా కట్టకట్టుకొనివచ్చి మెయిన్‌రోడ్డుమీద బస్సు యాక్సిడెంట్ అయిందని చెబుతున్నారు— కొంతమంది

ప్రయాణీకులు ప్రాణాపాయస్థితిలో వున్నారని చెబుతున్నారు – బాగానే వుంది-కానీ యిప్పుడు హాస్పిటలు పని చేయాల్సిన టైము – ఈ సమయంలో నేను హాస్పిటలు విడిచి రావడానికి వీల్లేదు" అన్నాడు డాక్టర్ నిరంజన్ నిర్మొహమాటంగా.

"మీరలా అనకండి డాక్టర్ ! మీరు రావటం ఏమాత్రం ఆలస్యంచేసినా, కొన్ని ప్రాణాలు ఎగిరిపోవచ్చు – మీరు వెంటనే బయల్దేరండి డాక్టర్" అన్నారు బతిమాలుతూ.

"ఆల్ రైట్ ! అలాగే వస్తాను – కానీ ఈ సమయంలో హాస్పిటలు విడిచి రావడానికి నా ఫీజు వందరూపాయలు. ఫీజు యివ్వడానికి మీరు 'ఊ' అంటే అలాగే వస్తాను."

"డాక్టర్! మీరు...మీరుకూడా..." అన్నారు ఆ వూరి గ్రామస్తులు నివ్వెరపోతూ.

"ఏం ! ఆశ్చర్యంగా వుందా ?"

"అదికాదు డాక్టర్ ! మామూలుగా ఇంకే యితర డాక్టరు అడిగినా మేమంత ఆశ్చర్యపోయేవాళ్ళం కాము – కానీ, నీతికీ, నిజాయితీకి కట్టుబడిన మీరు కూడా అడుగుతున్నారంటే, మా చెవులను మేం నమ్మలేక పోతున్నాం "

"మీరన్నది నిజమే – నిన్నటిదాకా నేను నీతికీ, నిజాయితీకి కట్టుబడి వుండాలనుకొన్నాను – కాని మీ వూరి ప్రజలే నాలోని మానవత్వాన్ని చంపేశారు. నన్నీస్థితికి దిగజార్చారు."

"అయితే మీ నిర్ణయం మారదా డాక్టర్?"

"మారదు – నాకు ఫీజు యివ్వనిదే ఏ కేసూ తీసుకోదలచుకోలేదు."

డాక్టరు నిర్ణయాన్ని తెలుసుకొన్న గ్రామస్తులు "పదండిరా! ఈ డాక్టరుతో ఏంటి ? ఎండ్లబండికట్టి వాళ్ళను పెద్దాసుపత్రికి పంపుదాం" అంటూ వెళ్ళిపోయారు.

గ్రామస్తులు వెళ్ళిన కొద్దిక్షణాల వరకూ డాక్టర్ నిరంజన్ వాళ్లు వెళ్ళిన వేపు నిర్లిప్తంగా శూన్యంలోకి చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

అంతరాంతరాళాల్లో ఎక్కడో మనసు తనకు చెబుతూంది· నువ్వు చేస్తూన్న పని ఘోరాతి ఘోరమని.గుండెలోతుల్లో ఎక్కడో తనలో దాగిన కారుణ్యం హీనస్వరంతో మూలుగుతోంది – ఒక ప్రక్క తనలో మొలకెత్తిన 'స్వార్థం' తాలూకు రాక్షసత్వం, తనలోని మానవత్వపు పీకనులిమేస్తూంది. ఇన్నాళ్లూ తనలో ప్రోదిచేసి పెంపొందించుకొన్న ఆదర్శాలనూ, ఆశయాలనూ ఒక్క సారిగా తుడిచిపెట్టివేయలేకపోతు

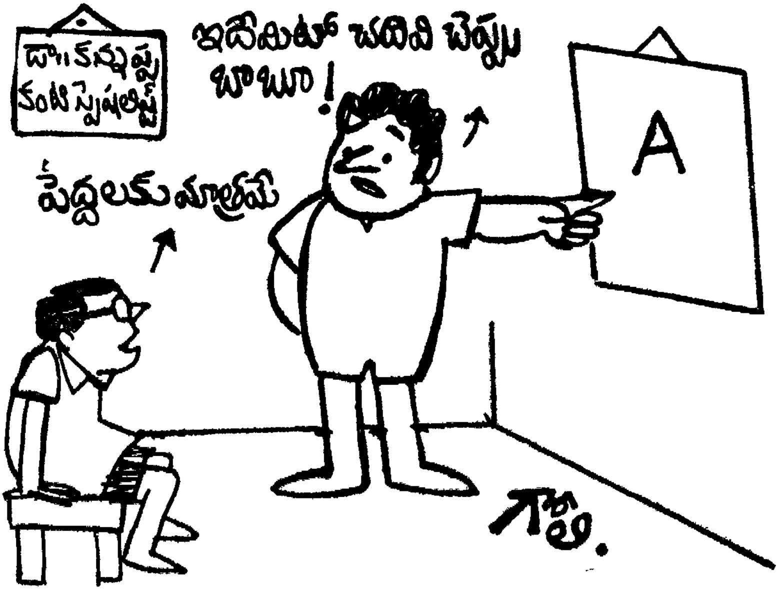

న్నాడు – క్షణికావేశంలో తనలో మొలకెత్తిన స్వార్థపూరితమయిన వాంఛ కోసం, తను నీతిబాహ్యమయిన పెడత్రోవ తొక్కలేకపోతున్నాడు.

డాక్టర్ కోట్నీస్, సర్ రనాల్డ్‌రాస్, ఫ్లారెన్సు నైటింగేలులాంటి మహనీయుల చరిత్ర తన దృక్పథంలో మెదిలింది– మానవసేవకోసం, తమ జీవితాలనే అంకితంచేసిన వారి చరిత్ర డాక్టర్ నిరంజన్‌కు కనువిప్పు కలిగించింది.

ఇహ ఆగలేకపోయాడు – తనలోని స్వార్థాన్ని జయించగలిగాడు.

"సింహాచలం ! ఫస్ట్ ఎయిడ్ బాక్స్ సిద్ధంచేయి – మనం వెంటనే యాక్సిడెంటు జరిగిన స్థలానికి వెళ్ళాలి" అని కేకపెట్టాడు.

ఇంతలో కొందరు మంచంమీద ఓ వ్యక్తిని హాస్పిటలుకు తీసుకొచ్చారు.

"డాక్టరుగారూ ! మిగతావాళ్ళ నెలాగో ఎడ్లబండిమీద జిల్లా ఆసుపత్రికి పంపగలిగాం – కానీ ఈ ముసలావిడ ఆసుపత్రి చేరేదాకా బతుకుతుందన్న నమ్మకంలేదు. చావు బ్రతుకుల్లో వుంది. అందుకే యిక్కడికి తీసుకొచ్చాం– కనీసం ఈ ముసలావిడకయినా వెంటనే చికిత్సచేసి బతికించండి డాక్టర్ ! మీరు కోరిన వందరూపాయల ఫీజు కూడా తీసుకొచ్చాం" అంటూ ఓ పచ్చ కాగితాన్ని డాక్టరు టేబిలుమీద వుంచారు.

డాక్టరు వారి మాటలు వినే స్థితిలో లేదు – హడావుడిగా మంచం సమీపిం

చాడు — ఆమె చెయ్యి అందుకొని పల్సు చూశాడు. పల్సు అందడంలేదు— తల మీద తీవ్రమయిన గాయం అవడంవల్ల, నెత్తురుకారి ముఖంమీద చారికలు కట్టాయి. ఆమె కొద్దిక్షణాల క్రితమే చనిపోయింది — డాక్టర్ లాభంలేదన్నట్లుగా పెదవి విరిచాడు.

"ఎవరో పాపం ! ఒంటరిగా యాత్రకు బయల్దేరినట్లుంది — చివరికీ వూళ్ళో ఆమె చావు రాసిపెట్టుంది కాబోలు" అన్నారెవరో వచ్చిన జనంలో నుంచి.

"ఆమె తాలూకు ఈ సూట్‌కేసు, ఆఖరి క్షణాలలో ఆమె పిడికిట్లో బిగించి పట్టుకొన్న వుత్తరం వున్నాయి డాక్టర్" అంటూ సూట్‌కేసు వారగా పెట్టి వుత్తరాన్ని డాక్టరుకు అందించాడు.

ఉత్తరాన్ని డాక్టర్ నిరంజన్ చేతికి తీసుకొని చదవసాగాడు. అది తను తల్లికి రాసిన వుత్తరం — ఒక్కసారి మంచంమీద ముసలావిడ ముఖంకేసి పరీక్షగా చూశాడు. జాబులోని అక్షరాలు మసక మసకలై కనిపించసాగాయి. అంతే "అమ్మా" అంటూ డాక్టర్ నిరంజన్ కుప్పకూలిపోయాడు. తనను తొమ్మిది నెలలు మోసి, కని, పెంచి పెద్దచేసిన, తన పాలిటిదైవాన్ని, తన మాతృమూర్తిని ఈనాడిలాంటి స్థితిలో చూస్తానని కలలో కూడా వూహించని డాక్టర్ నిరంజన్ తల్లి శవంమీదపడి ఏడవసాగాడు.

తిరుపతి యాత్రకు వెడుతూ యిలా అర్ధాంతరంగా తన తల్లి దిక్కులేని చావు చస్తుందని వూహించని డాక్టర్ నిరంజన్ ఆవేదనకు అంతులేకపోయింది. టేబిలుమీది పచ్చకాగితం తనను వెక్కిరిస్తున్నట్లుగా గాలికి రెపరెపలాడుతూంది. డాక్టర్ నిరంజన్ ఒక్క శుష్కహాసంచేసి ఆ నోటును ముక్కలు ముక్కలుగా చింపి గాలికి విసిరేశాడు. అవే ! గాలిలో తేలిపోతున్న ఆ పచ్చకాగితం ముక్కలే తన తల్లిని తనకు దూరంచేశాయి.